

Az intézet ma 189 szövöszéken 300 munkásnővel dolgozik, de nagyszámú otthon dolgozó munkásnője is van és fiókja van ezenkívül Krcsevóban, Focsában, Fojnicában, Konjicában és Stolacban is. Önállóságra az alkalmazottak közül eddig nagyon kevesen tettek szert.

3. Országos bezsövő és himző intézet Szarajevóban. Az előző intézethez hasonló elvek szerint működik körülbelül ez is, amely keleti mintájú arany- és ezüstszövéseket (bez), echarpokat, storokat, himzéseket, csipkéket stb. készít. A művészi értéket a régi minták felújítása, a gazdasági értéket pedig az iparszerű termelés adja meg.

Legbecsebb szolgáltatást a bosnyák iparművészet körül azonban az országos kormány a régi iparművészeti emlékek felkutatásával és összegyűjtésével végezte. Ez a munka még távolról sincsen befejezve, a sarajevói országos múzeum gyűjteményei azonban már igen sok becses anyagot tartalmaznak, melyek elevenen bizonyítják, hogy milyen művészi élet volt itt valamikor a török uralom idején. E gyűjtemények feldolgozása és művészeti szempontból való felbecsülése még a jövő feladata. Bizonyára igen érdekes megállapításokra fognak még itt bukkanni, amelyek sok tekintetben felvilágosítást nyújtanak majd az iparművészeti kölcsönhatások tekintetében és amelyek hasznára lesznek az oly sokat ígérő módon regenerált bosnyák iparművészetnek is.

■ ■

■ ■

KÜLÖNFÉLÉK.

MŰVÉSZET AZ EGYHÁZBAN. A püspöki karal egyetemben Vaszary Kolozs hercegprímás a minap jóváhagyta az Orsz. M. Iparművészeti Társulatnak az egyházművészeti tanfolyam fölállítására vonatkozó tervezetét. Ennek a tanfolyamnak célja, a lelkeskedő papságnak egyheti tanfolyam keretében úgy elméleti előadásokkal, mint gyakorlati útmutatásokkal oly természetű ismereteket nyújtani, hogy a lelkész a rábizott egyházművészeti műemlékeket és tárgyakat helyesen kezelje, továbbá a restaurálásoknál és a megrendeléseknél a művészet követelményeit és a szakszerűséget érvényesíteni képes legyen.

A tanfolyamot a budapesti Szent Imre Kollégium épületében tartják meg. Az előadások megtartására igen alkalmas az intézet nagyterme, melyben a kiállításra szánt képek és tárgyak is kedvezően helyezhetők el. A tanfolyam hallgatói a nagy vakáció idején, mikor az intézet üresen áll, lakást és ellátást nyerhetnek az intézetben napi öt korona díj mellett. Az ellátás és a tanfolyam iránt érdeklődők forduljanak levélben Fieber Henrik dr. intézeti prefektushoz, a tanfolyam érdemes vezetőjéhez.

Az idei tanfolyam június 26-án este kezdődik és július 2-án este végződik. Az első tanfolyamon csak teológiai tanárok vehetnek részt, akik eddig negyvennyolcan jelentkeztek. Jelentkezéseket még elfogad a rendezőség. Főként kívánatos volna, ha a görög szertartású megyék is képviseltetnék magukat, ami eddig igen gyéren történt, pedig az ő ügyük is bevonatott a tanfolyam keretébe. Az elméleti előadások délelőtt lesznek, míg délután műemlékek és műtermek, múzeumok látogatása következik. Tárgysorozat nagyjában

a következő: Csányi Károly múzeumi igazgató ör: Történelmi templomi stílusok áttekintése. — Czákó Elemér dr. múzeumi ör: Az anyagok igazsága az iparművészetben. — Éber László dr. egyetemi magántanár: A műemlékek gondozása és restaurálása. — Fieber Henrik dr.: A modern művészet fény- és árnyoldalai, tekintettel az egyházi művészetre. — Foerk Ernő építész-tanár: Modern technikák az egyházi építészetben. — Gyárfás Tihámér dr. főgimnáziumi tanár: Az oltár. — Járosy Dezső papnevelő-igazgató: Az orgonák művészi fölépítéséről és kezeléséről. — Konrády Lajos akadémiai tanár: Az országos egyházművészeti tanács tervezetéről. — Mihályfi Ákos dr. egyetemi tanár: A templomok berendezése és liturgikus fölszerelése a keleti egyházban. — Nagy Virgil műegyetemi tanár: Térprobléma az egyházi építészetben. — Némethy Gyula dr. teológiai tanár: A miseruha. — Swoboda Henrik dr., a bécsi egyetem rektora: Über Freiheit und Gesetzmässigkeit in der kirchlichen Kunst. — Velics László S. J., a kalsburgi gyűjtemény igazgatója: A kehely.

A tanfolyam hallgatói tanulmányozás szempontjából megtekintik a budavári koronázó-templomot, a várpalotát, a Szent István-, egyetemi, ferencvárosi, kőbányai, zebegényi templomokat, a szépművészeti és iparművészeti múzeumokat, a művészek és műiparosok műtermeit, műhelyeit.

Az egyházművészeti tanfolyamon kívül szervezik nemsokára az Országos Egyházművészeti Tanácsot, melynek föladata lesz a művészi építkezések, restaurálások, bevásárlások, beszerzések irányítása és szakvéleményekkel, tanáccsal való ellátása.

E nagyszabású egyházművészeti akciónak kiindulási pontja volt az 1908. évben rendezett egyházművészeti kiállítás. Ezen a kiállításon láttuk, hogy úgy a művészi, mint a technikai készség megvan itthon a hazai templomi szükségletek kielégítésére nézve. De a művészeknek szigoruan alkalmazkodniok kell a megrendelők kívánságaihoz. Ezek pedig művészi szempon-

tokat alig ismernek, sőt az egyházi művészet igényei tekintetében az utóbbi időben sajnálatos hanyatlást látunk. Azt is tudjuk, hogy a templomi berendezések és műtárgyak beszerzésénél folyton csak az olcsóbbat keresik. Többnyire külföldről szerzik be ezeket az olcsó, többször bizony művészi szempontból igen selejtes árucikkeket, a hazai művészek és iparosok foglalkoztatását pedig elhanyagolják.

Évenként átlag 4—5 millió korona értékű egyházművészeti cikk jön be idegenből az országba. Pedig a kellő művészi erő és szakértelem megvan nálunk is.

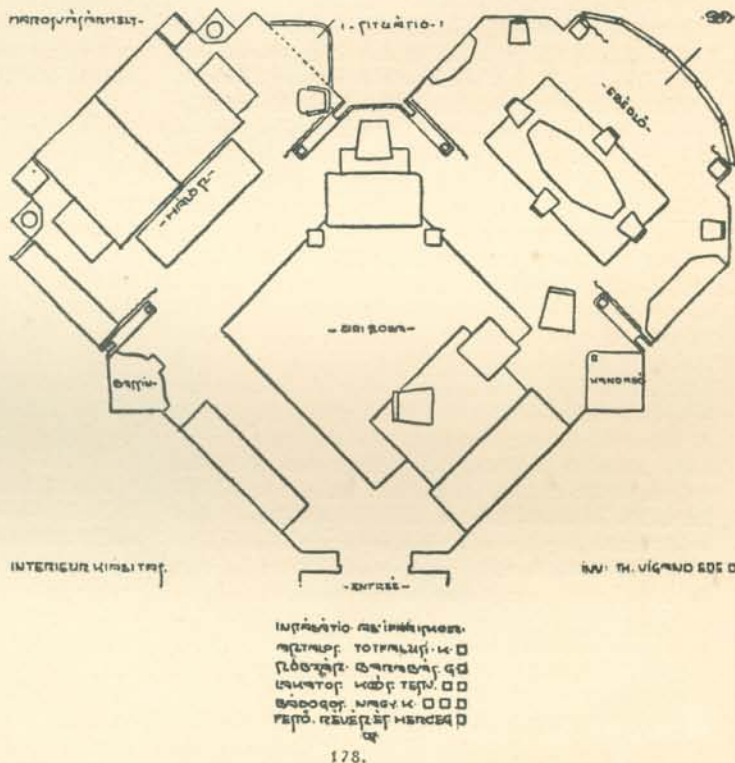
Az egyházi művészet föllendítésének első föltétele, hogy a megrendelők, a templomi szükségletek beszerzőinek, a klerusnak, művészi tudását, ízlését és művészi kérdésekben való jártasságát fejlesszük. Erre szolgál az egyházművészeti anfolyam. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat szándéka szerint, mely ezt az egész művészeti akciót megindította, a templom ne csak az imádság, az isteni tisztelet, az ájtatosság helye legyen, hanem ezzel kapcsolatban, valamint arra mintegy emelően hatva, legyen a templom a nagy néptömegek, az alsó néposztályok művészeti nevelője, ízlésfejlesztője. — Legyen a templom erkölcsi és kulturális tényező, egy múzeum, egy esztétikai iskola a föld népére nézve. Ízlésének fejlesztője, nemes szórakozásainak, művelésének forrása. Hisz a falvakban a képzőművészetek kizárólagos képviselője és terjesztője a templom. A nagynevű Ipolyi Arnold, Czobor Béla ebben az irányban szép és eredményes munködést fejtettek ki, de a lelkeszkedő papságra befolyást alig gyakoroltak, iskolát sem alapítottak.

Az egyházművészeti gyakorlatiasság meghonosítása a lelkeszkedő papság körében dr. Fieber Henriknek, a Szent Imre kollégium kiváló művészeti képzettségű prefektusának lett kedvelt eszméje és ezt most az Országos Magyar Iparművészeti Társulat segítségével és a hercegprímás, valamint a püspöki kar erkölcsi és anyagi támogatásával, ahol ez a terv fölötte kedvező fogadtatásra talált, intézményileg fog megvalósulni.

Az egyházművészeti tanfolyamokat az idén megismétlik és ezután évenként több tanfolyamot tartanak. Az oktatást a vidéki papnevelő-intézetek tanárain kezdik, hogy ezek már a jövő tanévben a kispapoknak tarthassanak előadást az egyházművészeti tárgyakkól. — Azután következnek a többi lelkészek 45—50 főnyi turnusokba beosztva, az időnkénti tanfolyamokra, amelyek évenként június végétől szeptember hónap elejéig terjedő időszakban tartatnak meg.

HORTI PÁL SÍREMLÉKE. Horti Pálnak, a messze Indiában fiatalon elhunyt kiváló művészünknek barátai és tisztelői díszes emléket állítanak a kerepesi temetőben levő sírja fölé. Az emlék megmintázására teljesen díjtalanul készséggel vállalkoztak: Telcs Ede szobrászművész és Maróti Géza tanár s azt a rendelkezésre álló, aránylag kis összeg dacára úgy csinálták meg, hogy az egyik legszebb művészi alkotása lesz a temetőnek. Felállításához a közel napokban kezdenek hozzá és május hó folyamán ünnepélyesen felavatják a síremléket a Képzőművészeti Társulat, az Iparművészeti Társulat és a többi művészeti intézmény és iskola vezetőségének jelenlétében.

I PARMŰVÉSZET MAROSVÁSÁRHELYEN. Th. Vigand Ede néhány év előtt Marosvásárhelyre költözött s az ottani műiparosok felszólítására új lakóhelyén a tél folyamán kiállítást rendezett. Ez kicsiny terjedelmű, de választékos ízléssel egybeállított háromszobás lakásnak való berendezést mutatott, szellemesen összefoglalt s csak függönyökkel elválasztott rögtönzött helyiségben, melynek alaprajzát itt mutatjuk be. Az úri szoba fehérerezésű fekete tölgyfából készült, rozsdás színre avatott vasalással. Az ebédlő vörös tölgy nehéz vörösréz veretekkel, a hálószoba pedig szürkés tölgyfából készült.

178. TH. VIGAND E. MAROSVÁSÁRHELYI KIÁLLÍTÁSÁNAK ALAPRAJZA.

Csillár és virágtartó vörösréz és vas. Az egész berendezést — a Majoros műhelyéből eredő színes ablakok kivételével — marosvásárhelyi iparosok készítették.

A MAGYAR SOKSZOROSÍTÓ MŰIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG alaptőkéjét 100.000 koronával emelte fel, újabb művészi sokszorosító iparágak meghonosítása céljából. A társaság festményeknek és fényképek utáni heliogravüröknek és fényképezésen alapuló színes nyomatoknak készítését már meg is kezdte. Tekintettel arra a körülményre, hogy Magyarország ezirányú szükségletét addig kizárólag a külföldön tudta beszerezni, a Magyar Sokszorosító Műipar Részvénytársaság törekvéseit az érdekelt körök figyelmébe ajánljuk.

KIÁLLÍTÁSOK

EGYHÁZMŰVÉSZELET BÉCSBEN. Az oltári szentség örökimádására és a szegény templomok felszerelésére alakult egyesület április 15-én nyitotta meg első kiállítását. Főként olyan tárgyak láthatók benne, melyeket az egyesület tagjai ajándékoztak a templomok felszerelésére. Sok az olyan munka, melyet a főrangú patrónusok maguk készítettek. — A bécsi Burg udvari kápolnájában őrzött egyházi ruhákat és szerelvényeket, melyeket eddig a nagyközönség nem láthatott, kiállították. Ezen egyházi kincsek között megbecsülhetetlen értékű relikviák is vannak, így Szt. Veronika kendője, továbbá a csillagkereszt-rend monstranciája, melyet Gonzaga Eleonóra császárné ajándékozott 1668-ban; aztán egy kettős ereklyetartó kereszt, címerpajzsában Nagy Lajos királyunk magyar és lengyel címerével. A történelmi nevezetességű miseruhák s egyéb egyházi szerelvények nagy számát csak azoknak értéke mulja felül. — 1912-re egyházművészeti kiállítást vettek tervbe s egyes tárgyaknak tervrajzaira már most hirdettek ki öt pályázatot. A pályadíjak összértéke 10.100 korona.

KÉZIMUNKAKIÁLLÍTÁS. A wieni Kunstsalonban érdekes kiállítás nyílt meg április elején. A Wiener Moden című divatlap rendezte dílettáns olvasóinak munkáiból. Mintegy 6000 tárgy szerepelt benne, melyek között minden elképzelhető technika képviselőjére talált. Jellemző, hogy a kiállítók túlnyomó részben gyakorlatilag használható tárgyakat állítottak ki, s a bíráló-bizottság is csak olyan munkákat jutalmazott, melyek célszerű és szép mivoltukkal tűntek ki.

NÉMET IPARMŰVÉSZELET PÁRISBAN. Az őszi szalonban ezidén külön csoportban fog szerepelni a német iparművészet. A franciák erősen készülnek a versenyre; a német iparművészet olcsóságától féltik a hazai piacot.

KELETI KÖNYVMŰVÉSZELET. Ezt a címet viseli a berlini iparművészeti múzeumnak egy kiállítása. A mohamedán kéziratok és miniatürök nagy gyűjteményét foglalja magában, beleértve azokat a keleti Turkesztánból származó középkori könyveket és kéziratokat, melyek az izlám művészet előfutárai. A perzsa és indus színes miniatürök s az arab kalligrafia mester-

művei történelmi időrendben — csak néhol mutatva egy kis hézagot — vannak itt egybeállítva. Az egész kiállítás anyagát Berlinben gyűjtötték össze s ez mutatja azt a nagy érdeklődést, mely újabban a keleti művészet iránt a német metropolisban feltámadt.

KIÁLLÍTÁS A BÉCSI IPARMŰVÉSZELETI ISKOLÁBAN. Az iskola tudvalevőleg két évenként rendezi a maga nagy kiállításait, ahol összes szakosztályainak munkáját bemutatja. Az intézet igazgatója azonban, abból a kétségtelenül helyes elvből indulva ki, hogy az iparosokkal állandó összeköttetésben maradjon és a jó és szép munkák bemutatásával mentől sűrűbben gyakoroljon rájuk jó befolyást, időnkint egyes szakmákból rendez kisebb kiállítást. Jelenleg a kereskedelmi nyomtatványok (közte a „Wiener Werkstätte“ betűi, csomagolópapírai s egyéb nyomtatványai), színesen mintázott papírok és díszítményvázlatok szerepelnek, melyek Czizek, Hoffmann, Löffler és Moser tanárok osztályaiból kerültek ki.

FRÍZ NÉPMŰVÉSZELET. Münchenben egy népművészeti előadás kapcsán nagyobb fríz népművészeti gyűjteményt állítottak ki. Különösen a fémmunkák érdekesek. Néhány száz késtök, sok arany és ezüst ékszer, továbbá fémből készült illatszerek tokok kötik le a figyelmet. Érdekes különlegesség még néhány száz üvegre festett kép, amilyent ott ajándékképpen szoktak volt osztogatni a fríz halászok. A tárgyak legnagyobb része a XVIII-ik századból származik.

A KOPENHÁGAI KÖNYVKÖTÉSZETI KIÁLLÍTÁS EMLÉKE. Az iparművészeti múzeum igazgatója, Emil Hannover, egy terjedelmes munkában, melyben a kiállított 470 kötet közül 150-nek képét közli, a kiállítás anyagával kapcsolatban közli a művészi könyvkötés fejlődésének történetét a XIII. századtól 1850-ig. Négy fejezetben: A régi stílus; a Kelet; az újabb stílus; Dánia és Norvégia címen világot vet a történelmi fejlődésre. Különösen érdekes az utolsó fejezet, mert a kiállítás eddig ismeretlen, kiváló munkáit közli, többek között a Tycho de Brahe számára készült művészi beakötési táblákat.

IPARMŰVÉSZELETÜNK A VENEZIAI ÉS A WIENI VADÁSZATI KIÁLLÍTÁSON. Az április hó 23-án megnyílt veneziai IX. nemzetközi művészeti kiállításon iparművészetünknek ismét jutott hely a magyar Művészházban. A kicsiny terjedelmű, de magas művészi színvonalon álló gyűjteményt az Országos Magyar Iparművészeti Társulat válogatta össze s rendezte a helyszínén. A gyűjteményben vannak Zsolnay díszedényei, bőrbatik-munkák, az Iparművészeti iskola háziipari osztályának csipkéi, kézimunkái, bronzok, a gödöllői szövő-tanműhely szőnyegei, a sz. főv. iparrajziskolában készült Rippí-Rónai-féle finom színhatású gobelin, stb. Az iparművészeti gyűjtemény mellett népművészetünk legkiválóbb példányaiból is küldött szemelvényeket a társulat. Különösen megbámulják az olaszok a legfinomabb régi velencei csipkével is vetekedő művészi hatású régi sárosi és gömöri csipkéinket.

A május hetedikén megnyílt wieni vadászati kiállítás magyar pavillonjában is szerepel hazai iparművészetünk. A nagy előcsarnok vadászati jelenete-

179. BOSNYÁK FEGYVERKOVÁCS-MUNKA
A XVII. SZÁZADBÓL.

179.

OUVRAGE D'UN ARMURIER
BOSNIQUE DU XVIIe SIÈCLE.

180.

180. VÉSETT TÁL ARANYOZÁSSAL. (INDIAI MINTA).
(A MŰIPARI ATELIER GYÁRTMÁNYA)
PLAT GRAVÉ AVEC DORURES.
(DE L'ATELIER DES ARTS DÉCORATIFS. STYLE DES INDES.)

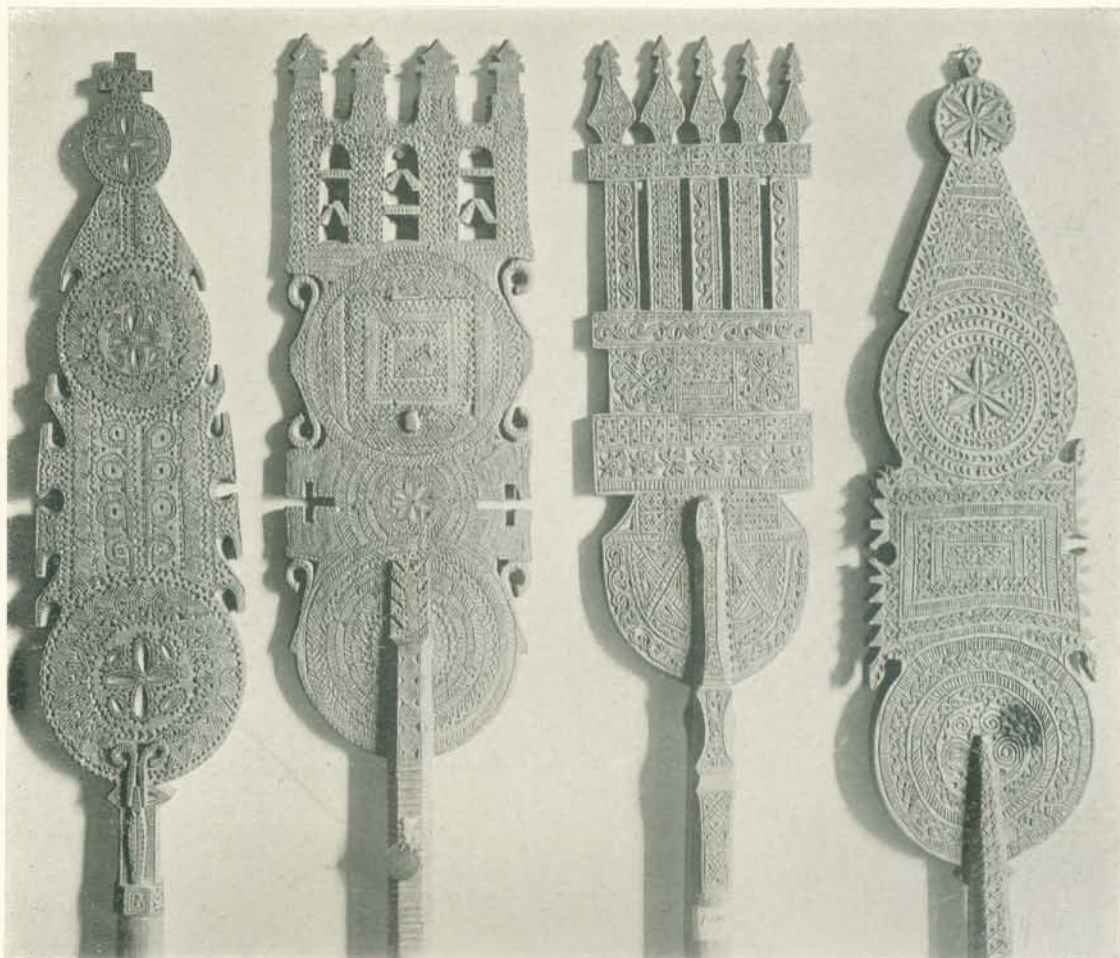

181.

182.

181—182. CSATTOK
GYÖNGYBERAKÁSSAL.
AGRAFES AVEC
PERLES INCRUSTÉES.

183. FARAGOTT GUZSALYOK.
(AZ ORSZÁGOS MÚZEUM
GYŰJTEMÉNYÉBŐL.)

183.

QUENOUILLES SCULPTÉES.
(DE LA COLLECTION DU
MUSÉE NATIONAL DE SARAJEVO.)

184. IVÓEDÉNYEK
FAFARAGÁSSAL.

184.

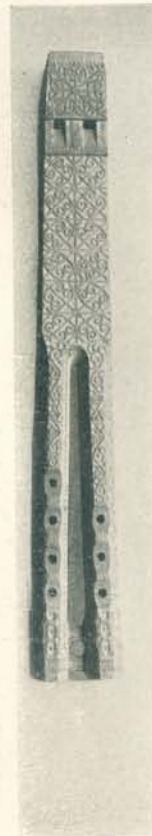
BIDONS
SCULPTÉS.

185.

189.

186.

187.

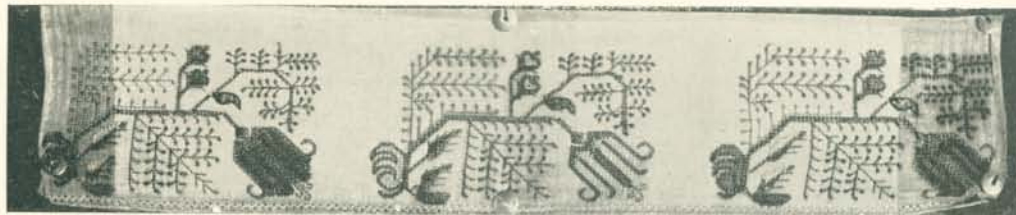
188.

189. KAPU FAFARAGÁSSAL,
185-186. PÁSZTORSÍPOK BOSNYÁK DISZÍTŐ
MOTIVUMOKKAL,
187-188. IVÓEDÉNYEK. (AZ ORSZÁGOS
MÚZEUM GYŰJTEMÉNYÉBŐL.)

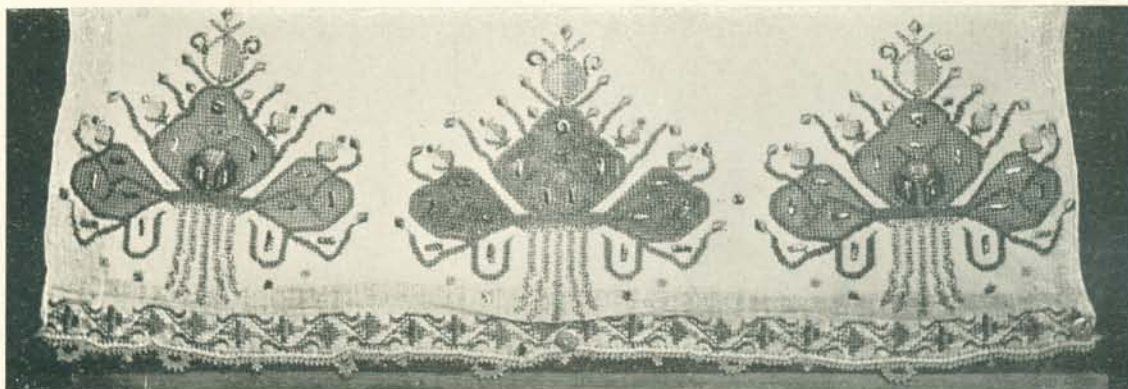
FORTAIL AVEC SCULPTURES.
CHALUMEAUX AVEC
ORNEMENTS BOSNIAQUES.
BIDONS. (DE LA COLLECTION
DU MUSÉE NATIONAL DE SARAJEVO.)

176

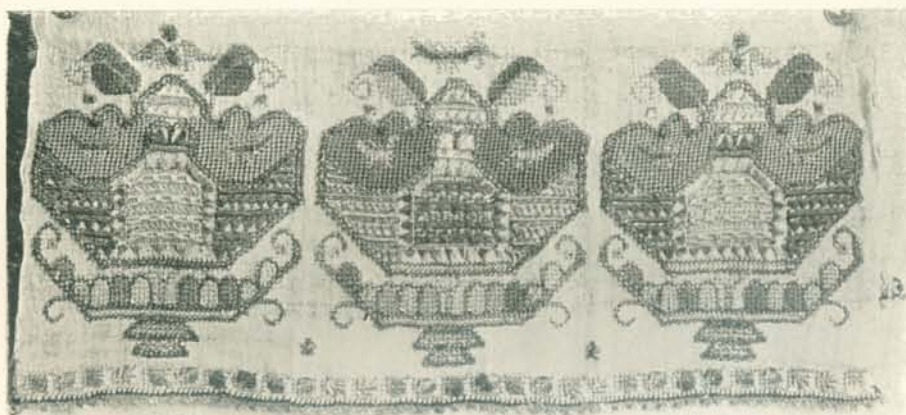
Bosnyák
népművészet

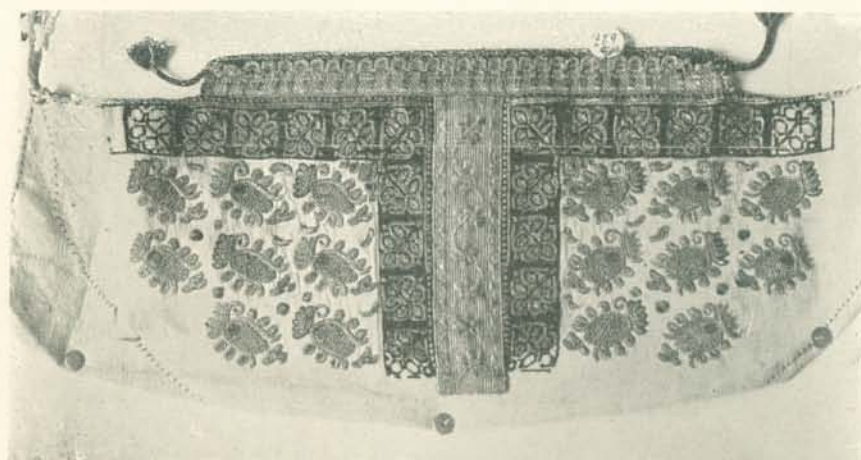
190.

191.

192.

193.

190—193. BOSNYÁK BEZ-MINTÁK.
(ARANY- ÉS EZÜSTHIMZÉS.)

„BEZ“ DE BOSNIE.
(BRODERIES AVEC FILS D'OR ET D'ARGENT.)

ket ábrázoló színes ablakait Nagy Sándor kartonjai nyomán Majoros és Bátky készítették. A királyterem üvegképei Róth Miksától valók. A tárlókban kisebb bronzok, bőrdíszművek, Zsolnay-féle majolikák, galvanoplasztikai munkák, a pozsonyi Izabella-egylet hímezései vannak, Galambos Jenő két bronz kandelaberje, a gödöllői szövőtanműhely szőnyegei felett látjuk Kőrösfői Aladárnak két nagyméretű, erős színhatású kartonját; az egyik XVII. századbéli sólyomvadászatot, a másik medvevadászatot ábrázol. A szomszédos termekben Mezőkövesd, Kalotaszeg és Thoroczkó népművészetének sok jellemző példáját alkalmazták díszül. Nádler Róbert magyaros hangulatú, faragott tölgyfából készült vadászszobája pihenőül szolgál a tárlat látogatóinak. Ligeti, Strobl és Lipóla szoborművei előnyösen képviselik a magyar szobrászatot a kiállításon.

IPARMŰVÉSZET A PÁRISI SALONBAN. A német iparművészet inváziójától tartanak mostanában a franciák. Ez meglátszik a Salon idei kiállításán, ahol a régi tradíciók az új törekvésekkel karöltve jelentkeznek. Delaherche kerámiai munkáiban minden művészieskedés dacára sem találjuk meg az anyagszerűséget, s ugyanezt állíthatjuk számos fémtárgyról, melyek a történelmi stílusok jegyében készültek. Új formákkal tűnnek fel E. Gaillard butorai, L. Germain egyszerű könyvtáblái s Mezzara csipkái.

PÁLYÁZATOK.

ELDÖLT PÁLYÁZATOK. A június havában megnyíló papíros-, tanszer- és iskolaszert-kiállítás plakátjának rajzára kiírt pályázat bíráló-bizottsága, amelyben az Orsz. M. Iparművészeti Társulatot 3 tag, a kiállítás rendező-bizottságát szintén 3 tag képviselte, gróf Hadik-Barkóczy Endre elnöklete alatt április hó 8-án tartott ülésén döntötte el a pályázatot. Beérkezett 44 pályázótól 57 pályamunka, amelyek közül a bíráló-bizottság a 300 koronás első díjat Örkényi Istvánnak és Bárány Nándornak, az Iparművészeti Iskola grafikai szakosztályán működő tervezőknek ítélte oda; a 200 koronás második díjat Földes Imre, a 100 koronás harmadik díjat pedig Kürthy György kapta. Ezenkívül a zsűri javaslatára a kiállítás rendező-bizottsága 100—100 koronáért megvásárolta Lakatos Artur, Moldován Béla és Papp Aurél terveit.

A Steindl-céh nevű művészetet pártoló egyesület pályázatot hirdetett egy céhszerű tervezésére, mely pályázat felett április hó 9-én d. e. döntött Alpar Ignác elnöklésével az illetékes bíráló-bizottság. Az első 400 koronás díjat Mühits Sándornak, a második 200 koronás díjat Kövesdy Gézánnak, a harmadik 100 koronás díjat pedig Hendrich Antalnak ítéltek oda. Ezenkívül 100—100 koronáért megvásárolták Meyer Antal és Szász-Sommer Vilmos pályatervét. A vásárlásokra fordított összeg felét Alpar Ignác elnök a sajátjából fődözte. Valamennyi pályamű három napig látható volt az Orsz. Iparművészeti Múzeumban.

MÚZEÁLIS ÜGYEK

KELETINDIAI IPARMŰVESZETI GYŰJTEMÉNY PÁRISBAN. A Louvre egy nagy kelet-indiai gyűjteménnyel szaporodott, mely főként bronzok, fafaragványok, kerámiai tárgyak és festményekből áll. A gyűjteményt az a tudományos expedíció hozta Párisba, mely 1906-ban Pelliot vezetése alatt indult Turkesztánon keresztül Khína belsejébe. Tumsuk falu mellett akadtak egy romhalmazra, melyről már Sven Hedin is említést tett s az itt végzett ásások egy ősi buddhista telep maradványait fedték fel. Sok érdekes iparművészeti tárgyat találtak itt, melyek a Gandhara művészetéhez — a hellenisztikus és buddhista stílus-elemek sajátos keverékéhez — tartoznak. Kutsar környékén sok mesterséges barlangot találtak, melyek az izlam hódítás előtt (1000 Kr. u.) buddhista szentélyek voltak. Ezen barlangok falfestményeit mind lefényképezték. Tuenhuangban, a kínai Turkesztán egyik kis kerületében, 500 barlangot találtak, melyeket eddig nem ismertünk, — európai ember még nem fordult meg bennük, — ezeknek falfestményei s a bennük talált felszerelési tárgyak ugyancsak a Gandhara-művészet körébe tartoznak. A legrégebb emlékek Kr. u. 500-ból származnak, a legújabbak a Kr. u. XI. század első negyedéből valók. Az egyik barlangban mintegy 15.000 darabból álló kéziratgyűjteményt fedeztek fel, melynek harmadrészét Pelliot szintén megszerezte. A nagy gyűjtemény a Louvre-nak külön, Pelliotról elnevezett termében nyert elhelyezést, s amellyel hogy a Gandhara-művészet fejlődésének tiszta képét nyújtja, egyszersmind egyéb gazdag adatokat tartalmaz belső Ázsiának, elsősorban pedig Khínának a Kr. utáni ezredik évre vonatkozó kulturáját illetőleg.

AUKCIÓK. A párisi Hotel Drouotban elővezették Mimerel gróf miniatürgyűjteményét. A nevezetesebb darabok a következő áron keltek el: Boucher: Galambokkal játszó Amor és Hangverseny a szabadban, egyenkint 2256 korona; — I. Napoleon arcképe, Coteau festménye Isabey után 2260 korona; a más gyűjteményekből származott tárgyak közül: egy arannyal díszített gyöngyházdoboz (XV. Lajos kora) 2800 korona; öt faragott karosszék (XVI. Lajos kora) 3080 korona; egy ágy, két asztal és szekrény, berakással és bronzveretekkel XVI. Lajos korából 2520 korona.

Berlinben régi porcellánokat árvereztek el a következő áron: Pásztorpár, festett höchsti porcellán 5160 korona; két frankenthalai csoport (eredeti minták Hanongtól) 6240 korona; hat ludwigsburgi csoport 7800 korona.

Londonban egy nagyobb gyűjteményt adtak el s az egyes darabok igen magas áron keltek el. Egy régi festett Sèvres service-ért fehér alapon festett virágdíszsel 11.250 koronát fizettek; két mély csésze (Chelsea) arany alapon festett virágokkal 6100 koronát; egy kopenhágai service-ért s két vázáért fehér alapon festett virágokkal 7500 koronát; egy meissenai service lapos reliefben mintázott növényi díszsel 6000 koronáért kelt el.